

คนไทยมีลูกกันน้อยลง แต่จะตายกันมากขึ้น

*ปราโมทย์ ประสาทกุล

เมื่อไม่นานมานี้ ในเวลาที่ต่างกัน ผู้เขียนได้เขียนเรื่องเกี่ยวกับประชากรไว้สองเรื่องที่มีเนื้อหาตรงข้าม แต่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ต้องเรียกว่าเรื่องหนึ่งมีเครื่องหมายเป็นบวก แต่อีกเรื่องหนึ่งเป็นลบ วันนี้ ผู้เขียนเกิดอารมณ์อยากจะนำเอาทั้งสองเรื่องทั้งบวกและลบนั้นมารวมให้กลายเป็นเรื่องเดียวกัน เรื่องแรกเกี่ยวกับ “การเกิด” ซึ่งทำให้ประชากรเพิ่มจำนวนขึ้น หรือเท่ากับ “บวก” ประชากรที่เกิดใหม่เข้ากับจำนวนที่มีอยู่เดิมผู้เขียนตั้งชื่อข้อเขียนนี้ไว้ว่า “**คนเดียวนี้มีลูกกันน้อยลง**” อีกเรื่องหนึ่ง เมื่อไม่นานมานี้ผู้เขียนเขียนเกี่ยวกับ “การตาย” ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ทำให้จำนวนประชากรลดลงหรือเท่ากับ “ลบ” จำนวนคนที่ตายไปออกจากประชากรที่มีอยู่เดิม

เมื่อเอาสองเรื่องมารวมกัน ผู้เขียนขอตั้งชื่อบทความนี้เสียใหม่ว่า “**คนไทยมีลูกกันน้อยลง แต่จะตายกันมากขึ้น**” โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแสดงภาพการเปลี่ยนแปลงประชากรไทย

ในอนาคตอันเป็นผลมาจากแนวโน้มของการเกิดและตายของประชากรไทย

คนเดียวนี้มีลูกกันน้อยลง

ในขณะที่โลกกำลังเคลื่อนไหว หมุนรอบตัวเองและโคจรรอบดวงอาทิตย์อยู่นี้ มีประชากรโลกเกิดขึ้นใหม่และตายไปอยู่ตลอดเวลาในแต่ละวินาทีโลกของเรามีคนเกิดใหม่เฉลี่ย 4.7 คน และตาย 1.7 คน เท่ากับว่าโลกของเรามีประชากรเพิ่มขึ้นมาวินาทีละ 3 คน

วันนี้ผู้เขียนอยากพูดถึงการเกิดของผู้คนในโลก

คนในโลกโดยเฉลี่ยแล้วมีลูกกันน้อยลง ถ้านับทั้งโลก ปัจจุบันสตรีคนหนึ่งมีลูกเพียง 3 คน ลดลงจากเมื่อครั้งศตวรรษก่อนเกือบเท่าตัว

ที่น่าสนใจ คือ ประชากรในหลายประเทศ สตรีคนหนึ่งมีลูกเฉลี่ย^{1/} น้อยกว่าสองคน ซึ่งเป็นจำนวนน้อยกว่าที่จะทดแทนพ่อแม่ได้ในทวีปยุโรป สตรีมีลูกเฉลี่ยเพียง 1.5

* ศาสตราจารย์ ดร.สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล. : Ph.D.Cornell University,USA.

1/ “ลูกเฉลี่ยของสตรี” ในที่นี้หมายถึง “อัตราเจริญพันธุ์รวม” คือ จำนวนบุตรที่สตรีคนหนึ่งจะมีตลอดด้วยเจริญพันธุ์ของตน

คนเท่านั้น ในเอเชียหลายประเทศมีลูกเฉลี่ยน้อยกว่าสองคน เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ จีน ไต้หวัน สิงคโปร์ รวมทั้งประเทศไทยของเราที่สตรีมีลูกเฉลี่ยเพียง 1.8 คน

ประชากรไทยเมื่อ 40 ปีก่อน สตรีคนหนึ่งมีลูกเฉลี่ยประมาณ 5 คน แล้วลดลงอย่างรวดเร็วจนต่ำกว่า “ระดับทดแทน”^{2/} อย่างในปัจจุบันนี้

ทำไมประชากรทั่วโลกและในประเทศไทยจึงมีลูกกันน้อยลง

คำอธิบายประการแรกซึ่งอาจฟังดูคล้ายกับเอากำปั้นไปทุบดิน คือ คู่สมรสสมัยปัจจุบันอยากมีลูกกันน้อยลง

ปัจจุบัน เป็นยุคที่คนเราสามารถควบคุมการเกิดอย่างได้ผล เราจะเห็นพัฒนาการของเทคโนโลยีการคุมกำเนิดว่าก้าวหน้าไปอย่างมาก คนไม่ยอมมีลูกก็สามารถควบคุมไม่ให้มีลูกได้ด้วยวิธีคุมกำเนิดที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ทั้งวิธีชั่วคราว กิ่งถาวร และถาวร มีทั้งยาากิน ยาฉีด ยาฝัง ถุงยาง และการผ่าตัดท่อนำไข่หรือท่อนำเชื้ออสุจิ

ที่สำคัญกว่านั้นก็คือ คนอยากมีลูกกันน้อยลง แต่ก่อนครอบครัวปล่อยให้การมีลูกเป็นไปตามธรรมชาติ ซึ่งก็น่าจะเป็นอย่างนั้น เพราะสมัยก่อนการคุมกำเนิดยังไม่แพร่หลาย สังคมทั่วไปจึงมีค่านิยมของการมีครอบครัวใหญ่ “มีลูกเต็มบ้าน หลานเต็มเมือง” แต่เดี๋ยว

นี้ขนาดครอบครัวในอุดมคติของประชากรในประเทศต่าง ๆ แท้ทั้งโลกมีแนวโน้มลดลงดูอย่างประเทศไทย ถ้าไปตามคู่สมรสรุ่นใหม่ อยากมีลูกสักกี่คน ส่วนใหญ่ก็จะตอบว่า อยากมีสองคน (ถ้าได้หญิงคนชายคนก็ยังวิเศษ) มีคู่สมรสมากขึ้นที่อยากมีลูกเพียงคนเดียว ที่จะตอบว่าอยากมีลูกมากๆ ถึงขนาดเป็นห้าหรือสิบ นั้น จะหาได้ยากเต็มทีแล้ว

สังคม “ทุนนิยม” และ “วัตถุนิยม” อย่างที่เป็นอยู่ส่วนใหญ่ในโลกทุกวันนี้ได้บังคับให้ผู้คนดำรงชีวิตอยู่ด้วยการแข่งขัน ต้องแสวงหาต้องสะสมวัตถุและทรัพย์สิน ต้องดิ้นรนเอาตัวรอด ทำให้บางครั้งการมีลูกกลายเป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การประกอบอาชีพ “ลูก” ได้กลายเป็น “ภาระ” ต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมทุนนิยมยุคปัจจุบันไปเสียแล้ว

คำอธิบายประการต่อมาคือ สัดส่วนของสตรีที่ครองโสดเพิ่มมากขึ้น

นอกจากผู้หญิงที่แต่งงานอยากจะมีลูกน้อยลงแล้ว ผู้หญิงที่อยู่เป็นโสดไม่แต่งงานเลยก็น่าจะมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นในประเทศที่มีอัตราเจริญพันธุ์ต่ำ

ทำไมผู้หญิงจึงครองโสดกันมากขึ้น
..... เป็นไปได้ไหมว่าผู้หญิงยุคใหม่มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีอิสระเสรีมากขึ้น

2/ “ระดับทดแทน” หรือภาวะเจริญพันธุ์ระดับทดแทน คือการที่สตรีมีลูกเฉลี่ยตลอดด้วยเจริญพันธุ์ของตนเท่ากับสองคน ซึ่งเป็นจำนวนที่เมื่อลูกทั้งสองโตขึ้นจะทดแทนพ่อแม่ของตนได้พอดี

การอยู่เป็นโสดไม่ใช่สิ่งที่น่าละอายว่าเป็น
ผู้หญิงหาคู่ไม่ได้อีกต่อไป การเป็นโสดกลับ
กลายเป็นสถานภาพใหม่ที่ทัดเทียมกับ
สถานภาพสมรสอื่น ๆ

สังคม “ทุนนิยม” และ “วัตถุนิยม” อีก
เช่นกันที่ผลักดันให้ทั้งหญิงและชายสมัยนี้
ต้องมุ่งแต่ทำงานเพื่อความอยู่รอด ไม่กล้าหลัง
คนอื่น ทำให้ทั้งผู้หญิงและผู้ชายหลายคน
ไม่มีเวลาแม้แต่จะหาคู่ ขอยกตัวอย่างใน
ประเทศสิงคโปร์ ทั้งหญิงและชายจำนวนมาก
ต่างก็หมั่นก้มหน้าก้มตาทำงานกันจนไม่มีโอกาสเงย
หน้าขึ้นมาหาคู่แต่งงาน รัฐบาลจึงต้องหาทาง
ช่วยหนุ่มสาวหาคู่ด้วยกลยุทธ์ต่างๆ นานา
ทั้งจับคู่กันทางอินเทอร์เน็ต ทั้งจัดงานให้
หนุ่มสาว ได้มีโอกาสพบปะกันมากขึ้น ทั้งนี้
ก็เพื่อส่งเสริม การเจริญพันธุ์ในประเทศของตน
ประเทศไทย ก็เห็นมีการประกาศหาคู่กันใน
หนังสือพิมพ์หลายฉบับ แต่ยังเป็นเรื่องส่วนตัว
ของแต่ละคน รัฐบาลยังไม่ลงมายุ่งเรื่องการ
หาคู่แต่งงาน ของชาวบ้าน

ผู้หญิงที่อยู่เป็นโสดของประเทศไทย
ได้เพิ่มขึ้น จากข้อมูลสำมะโนประชากรพบว่า
เมื่อ 40 ปีก่อน ผู้หญิงอายุ 45 - 49 ปี^{3/} ที่ยัง
โสดมีอยู่ไม่ถึงร้อยละ 3 ในปี พ.ศ. 2533
ร้อยละของผู้หญิงกลุ่มอายุนี้ที่ยังอยู่เป็นโสด
ได้เพิ่มขึ้นถึง 5 เสียหายที่รายงานสำมะโน
ประชากร พ.ศ. 2543 ยังไม่ได้พิมพ์เผยแพร่

แต่น่าเชื่อว่าอัตราส่วนร้อยละนี้จะเพิ่มขึ้นไปอีก

เราลองคิดดูง่าย ๆ ผู้หญิงที่อยู่เป็นโสด
ไม่แต่งงานย่อมไม่มีลูก ดังนั้นเมื่อนำสตรีที่
ไม่มีลูกเหล่านี้ไปเฉลี่ยจำนวนลูกกับผู้หญิงที่
แต่งงานแล้วก็จะทำให้จำนวนลูกเฉลี่ยของ
ผู้หญิงทั้งหมด (ทั้งที่แต่งงานแล้ว และเป็นโสด)
ลดต่ำลง ผู้หญิงที่ครองโสดยิ่งมากเท่าไร
จำนวนลูกเฉลี่ยต่อผู้หญิงหนึ่งคนก็ยิ่งน้อยลง
เท่านั้น

น่าสงสัยว่าผู้คนทั้งชายและหญิงเป็น
หมั่นธรรมชาติเพิ่มมากขึ้นหรือเปล่า

ผู้เขียนสังเกตเห็นจากผู้คนใกล้ตัวว่า
คู่สมรสหลายคู่แต่งงานกันมานานแล้วแต่ไม่มี
ลูก สาเหตุมิใช่ว่าเขาไม่อยากมีลูก แต่ไม่
ประสบผล สำเร็จ คู่สมรสหลายคู่ สามีหรือ
ภรรยาอาจมีความผิดปกติทางร่างกายที่ทำให้
ไม่สามารถมีลูกได้ แต่ก็มีคู่สมรสจำนวนไม่
น้อยที่ได้ตรวจร่างกายแล้ว ไม่พบความผิด
ปกติแต่ประการใด หากแต่ไม่มีลูก

ได้ลองนำข้อมูลจากสำมะโนประชากร
ของประเทศไทยมาคำนวณหา “อัตราส่วนร้อยละ
ของสตรีแต่งงานแล้ว อายุ 45 - 49 ปีที่ไม่มี
ลูก และมีลูกเพียงคนเดียว” ได้ผลเป็นดังนี้

3/ ที่เลือกเอาผู้หญิงกลุ่มอายุ 45 - 49 ปี มาดูอัตราส่วนร้อยละของการเป็นโสด (และต่อไปจะเอามาดูเรื่องการมีลูก
ด้วย) เพราะเห็นว่าเมื่อถึงวัยนี้แล้ว ถ้ายังไม่แต่งงาน ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดก็จะครองโสดตลอดไป นอกจากนี้
นี่ยังนับว่าพันวัยเจริญพันธุ์ เกือบไม่สามารถจะมีบุตรได้อีกแล้ว

ปี พ.ศ.	ไม่มีลูก	มีลูกคนเดียว
2503	3.0	5.6
2513	1.6	5.3
2523	2.8	4.7
2533	3.7	8.1

ในปี พ.ศ. 2533 สตรีแต่งงานแล้วอายุ 45 - 49 ปี ที่ไม่มีลูก มีมากถึงร้อยละ 4 เมื่อถึงวัยนี้ ถ้ายังไม่มีลูก ก็ยากที่จะมีลูกได้อีกต่อไปแล้ว จึงอาจเรียกได้ว่าเป็นพวกที่เป็น “หมันธรรมชาติ”

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 ถึง 2533 สตรีแต่งงานแล้วที่มีลูกเพียงคนเดียว มีอัตราส่วนร้อยละที่เพิ่มขึ้น และสูงถึงร้อยละ 8 ในปี พ.ศ. 2533 เป็นที่น่าเสียดายอีกเช่นกัน ที่ยังไม่มีข้อมูลจากสำมะโนประชากรครั้งล่าสุด เพราะเราจะได้เห็นว่าอัตราส่วนร้อยละเหล่านี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น หรือลดลงอย่างไร

สตรีที่มีลูกคนเดียวเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่น่าสนใจ สตรีในกลุ่มนี้ ถ้าหากว่าอยากจะมีลูกคนเดียว แล้วมีคนเดียวตามที่ปรารถนา ก็ไม่ใช่เรื่องแปลก แต่น่าสังเกตว่าอาจมีคู่สมรสจำนวนไม่น้อยที่มีลูกหนึ่งคนแล้ว แต่ไม่สามารถมีลูกคนต่อไปได้ ทั้ง ๆ ที่อยากจะมีอีกเหมือนกับว่าได้กลายเป็นหมันธรรมชาติไปหลังจากที่มีลูกคนแรกแล้ว

จะเป็นไปได้ไหมว่าการเป็นหมันธรรมชาติ ที่ไม่ได้เกิดจากความผิดปกติทางร่างกาย เป็นผลสืบเนื่องมาจากทางด้านจิตใจ สังคมที่มีการแข่งขันกันสูง และเน้นวัตถุนิยมอย่างมากเช่นในปัจจุบันน่าจะมีส่วนทำให้

ผู้คนกลายเป็นหมันธรรมชาติกันมากขึ้น

ในสังคมไทยทุกวันนี้ คนแต่งงานกันเมื่อมีอายุสูงขึ้น อายุเฉลี่ยเมื่อแรกสมรสของสตรีซึ่งเคยอยู่ราว 20 ปี เมื่อ 40 - 50 ปีก่อน ได้เพิ่มสูงขึ้นเป็นประมาณ 25 ปีในปัจจุบัน การแต่งงานเมื่อมีอายุมากขึ้นและเมื่อแต่งงานแล้วบางคู่ยังรังเกียจการมีลูกคนแรกอยู่อีก เช่น อ้างว่าเพื่อสร้างเนื้อสร้างตัวก่อน หรือเกรงว่าถ้ามีลูกแล้ว ความก้าวหน้าในการทำงานของตนอาจสะดุดชะงักไป เมื่อรอไปนาน ๆ จนกระทั่งกว่าจะมีลูกคนแรกก็อายุมากแล้ว จึงต้องมีลูกเพียงคนเดียวไปโดยปริยาย

ที่ว่ามาทั้งหมดนี้ก็เกี่ยวข้องกับการมีลูกของประชากร โดยรวมแล้ว ประชากรโลกและของประเทศไทยกำลังจะมีลูกกันน้อยลง ๆ เรื่องนี้เป็น “ประเด็น” ที่พูดกันอยู่ในวงการประชากรโลก จึงนำมาเล่าสูงกันฟัง แต่ถ้าเราจะเอาเรื่องการมีลูกในหมู่ประชากรไทยมาพูดกันบ้าง ก็น่าจะสนุกดี เพราะเรื่องการเกิดหรือการมีลูก เป็นเรื่องสดชื่นที่ควรจะได้แสดงความยินดีกันไม่ใช่หรือ...

คนไทยจะตายมากขึ้น

ตลอดเวลาที่ผ่านมา โลกของเรามีคนเกิดใหม่และตายไปทุกเวลาตามที่ ประชากรเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ สำหรับประเทศไทยของเรานั้น ประชากรได้เพิ่มขึ้นจาก 20 ล้านคนเมื่อ 60 ปีก่อน มาเป็น 60 กว่าล้านคนในปัจจุบัน

ในช่วงเวลาสองสามปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีประชากรย้ายอยู่ที่เลขหลัก 62 - 63

ล้านคน ตัวเลขจำนวนประชากรไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก ไม่เหมือนเมื่อยี่สิบสามสิบปีก่อนที่ประชากรไทยเพิ่มปีละเกือบล้านคนที่เดียว เดียวนี้ประชากรไทยเพิ่มปีละไม่ถึงครึ่งล้านคน

ในช่วง 4 - 5 ปีที่ผ่านมา เด็กเกิดใหม่ในประเทศมีจำนวนราวปีละ 8 แสนกว่าคน อัตราเกิดของประชากรไทยค่อนข้างจะคงตัวอยู่ที่ประมาณ 12 - 14 ต่อประชากร 1,000 คนต่อปี และก็จะคงอยู่ในระดับนี้ต่อไปในอนาคต

แต่จำนวนคนตายแต่ละปีของประเทศไทยนี้สถิติเหมือนจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อสิบปีก่อนคนไทยตายปีละประมาณ 3 แสนคน ปัจจุบันตายปีละราว 4 แสนคน โดยมีอัตราตายประมาณ 6.5 ต่อประชากร 1,000 คนต่อปี ในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า อัตราตายจะเพิ่มสูงขึ้นจนถึง 10 ซึ่งจะทำให้มีจำนวนคนตายปีละ 6 - 7 แสนคน

อีก 20 ปีข้างหน้า แต่ละปีจะมีคนเกิดและคนตายเป็นจำนวนพอ ๆ กัน “อัตราเพิ่มตามธรรมชาติ” (เกิดตาย) ของประชากรไทยจะใกล้เคียงกับศูนย์ เมื่อถึงตอนนั้นจำนวนประชากรของประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลงไปก็ด้วยการย้ายถิ่นข้ามประเทศเป็นปัจจัยสำคัญ

ทำไมในอนาคตคนไทยจะตายกันมากขึ้น

“จะมีคนไทยตายมากในอนาคต” ฟังดูแล้วคล้ายกับเป็นถ้อยคำทำนายทางโหราศาสตร์ว่าจะมีอิทธิพลของดาวอะไรสักดวงสองดวงทำให้คนไทยประสบชะตากรรม เช่น สงคราม โรคระบาด หรืออุบัติเหตุบางอย่างที่ทำให้ตาย

กันเป็นจำนวนมากขึ้นกว่าปกติ

แต่ความจริง การที่คนไทยจะตายมากขึ้นไม่ใช่เป็นเรื่องของดวงดาวหรือโชคเคราะห์ใดๆ ทั้งสิ้น หากเป็นปรากฏการณ์ทางประชากรตามปกติที่เมื่อประชากรมีอายุสูงขึ้นก็จะมีคนตายมากขึ้น ในอนาคต สัดส่วนและจำนวนประชากรสูงอายุในประเทศไทยจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก ผู้สูงอายุเหล่านี้เมื่อหมดอายุขัยก็ต้องตาย ดังนั้น เมื่อมีคนแก่มาก ก็ต้องมีคนตายมากเป็นธรรมดา แต่คนแก่ตายเพราะหมดสังขาร เรียกว่าตายเมื่อถึงวัยอันสมควรแล้ว

ในอดีตคนไทยตายเมื่ออายุน้อย

เมื่อ 60 ปีก่อน คนไทยมีอายุขัยเฉลี่ยเพียงแค่ 40 ปีเท่านั้น คนไทยในอดีตเกิดมาก็มีโอกาสตายตั้งแต่ยังเป็นทารก เด็ก และในวัยหนุ่มสาว สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 การแพทย์สาธารณสุขและสุขาภิบาลของประเทศเรายังล้าหลังมากเมื่อเปรียบเทียบกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้กับเด็ก เช่น การปลูกฝี ฉีดวัคซีน ยังไม่แพร่หลายในสังคม โรคระบาดยังมีอยู่ทั่วไป

เราลองมาดูตัวเลขจำนวนคนที่ตายในวัยต่าง ๆ ของประชากรในอดีตกัน ด้วยสภาวะการตายของประชากรไทยในปี พ.ศ. 2480 คนเกิดมา 100 คน จะตายไปในช่วงอายุต่างๆดังนี้

เมื่ออายุต่ำกว่า 1 ปี	12 คน
อายุระหว่าง 1 - 14 ปี	16 คน
อายุระหว่าง 15 - 59 ปี	41 คน
อายุระหว่าง 60 - 79 ปี	25 คน
อายุ 80 ปีขึ้นไป	6 คน

เมื่อ 60 กว่าปีที่แล้ว คนเกิดมา 100 คน
ตายไปก่อนที่จะมีอายุครบ 60 ปี ถึง 69 คน
และคนที่มีชีวิตอยู่จนแก่แล้วไปตายเมื่ออายุ 80
ปีขึ้นไปมีเพียง 6 คนเท่านั้น

อายุขัยเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นอีก 30 ปี ในช่วง 60 กว่าปีที่ผ่านมา

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2488)
เป็นต้นมา การแพทย์ การสาธารณสุข และ
สุขภาพของประเทศไทยได้พัฒนาไปอย่าง
รวดเร็ว อัตราตายของประชากรวัยต่าง ๆ ได้
ลดลงอย่างมาก จนในปัจจุบัน อายุขัยเฉลี่ย
ของคนไทยได้เพิ่มสูงขึ้นถึง 70 ปี เท่ากับเพิ่ม
ขึ้นจากเมื่อ 60 กว่าปีที่แล้วถึง 30 ปี

ถ้าเราลองคำนวณดูว่าอายุขัยเฉลี่ยที่เพิ่ม
ขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2480 ถึงปัจจุบันอีก 30 ปี
นั้น เป็นผลมาจากการลดลงของอัตราตายใน
ช่วงอายุต่าง ๆ อย่างไร ก็จะได้ผลดังนี้

- อัตราตายในวัยทารกและเด็ก (0-14 ปี)
ที่ลดลงช่วยให้อายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 16.4 ปี
- อัตราตายของประชากรวัยทำงาน (15-59 ปี)
ที่ลดลงช่วยให้อายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 10.6 ปี
- อัตราตายของประชากรสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
ที่ลดลงช่วยให้อายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 3.0 ปี

จะเห็นได้ว่าอายุขัยเฉลี่ยของคนไทยที่
เพิ่มขึ้นจาก 40 ปี เมื่อ พ.ศ. 2480 มาเป็น 70
ปีปัจจุบันนั้นเป็นผลมาจากการลดลงของการ
ตายในวัยทารกและเด็กเป็นส่วนใหญ่

ปัจจุบันนี้คนไทยมีอายุขัยเฉลี่ยประมาณ
70 ปี ด้วยสภาวะการตายของประชากรไทย
ปัจจุบัน คนเกิดมา 100 คน จะตายไปในช่วง
อายุต่าง ๆ ดังนี้

เมื่ออายุต่ำกว่า 15 ปี	3 คน
อายุระหว่าง 15 - 59 ปี	18 คน
อายุระหว่าง 60 - 79 ปี	38 คน
อายุ 80 ปีขึ้นไป	41 คน

ถ้าเปรียบเทียบกับเมื่อปี พ.ศ. 2480 แล้ว
ปัจจุบันการตายก่อนวัยอันสมควรก็น้อยกว่า
ในอดีตมาก เมื่อ 60 ปีก่อน คนเกิดมา 100
คน ตายไปก่อนมีอายุครบ 60 ปี มากถึงสอง
ในสามคือ 69 คน แต่ปัจจุบันตายไปก่อนอายุ
60 ปีเพียง 21 คนเท่านั้น ถึงกระนั้นก็ตาม ก็
ต้องกล่าวว่ายังมีการตายก่อนวัยอันสมควรเป็น
สัดส่วนที่สูง คือ มีคนที่เกิดมาพร้อมกันถึงหนึ่งใน
ในห้าที่ตายไปก่อนที่จะตัวเองจะถูกเรียกว่าเป็น
“ผู้สูงอายุ” หรือเป็นผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

คนไทยวัยแรงงานตายด้วยสาเหตุอะไร

ต่อไปนี้ ขอลองเอาตัวเลขจำนวน 18
จาก 100 คนที่ตายเมื่อมีอายุระหว่าง 15 ถึง 59
ปีมาแจกแจงตามสาเหตุการตาย (ตามสถิติการ
จดทะเบียนการตาย ปี พ.ศ. 2545)

คนตาย 18 คน จำแนกตามสาเหตุการตาย
เป็นหมวดใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

ตายด้วยโรคไม่ติดต่อ	7 คน
ตายด้วยโรคติดต่อ	5 คน
ตายเพราะการบาดเจ็บ	4 คน
ตายด้วยสาเหตุไม่แจ้งชัด	2 คน

คนที่ตายด้วยโรคไม่ติดต่อ 7 คน โรคที่สำคัญอันดับแรก คือ มะเร็ง รองลงมา เป็นโรคหัวใจหลอดเลือดต่าง ๆ โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจขาดเลือด หัวใจล้มเหลว และโรคเบาหวาน โรคไม่ติดต่อที่สำคัญเหล่านี้ นอกจากมะเร็งที่อวัยวะ บางส่วนของร่างกายแล้ว โรคอื่น ๆ จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนเราทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหารการกิน การสูบบุหรี่ และการออกกำลังกาย โครงการส่งเสริมสุขภาพทั้งหลายที่ณรงค์กันอยู่ในปัจจุบันน่าจะมีผลทำให้การตายจาก โรคไม่ติดต่อในประชากรกลุ่มอายุน้อยเหล่านี้ลดลงได้

การที่ตายด้วยโรคติดต่อ 5 คน โรคติดต่อที่กำลังเป็นปัญหาสำคัญในสังคมไทยได้แก่เอดส์ โรคที่สำคัญรอง ๆ ลงไปมีอาทิเช่น ปลอดภัย วันโรค

ตายด้วยการบาดเจ็บ 4 คน การตายด้วยการบาดเจ็บหมายถึงไม่ได้ตายเพราะเป็นโรคที่เกิดจากภายในร่างกายของตนเอง หากแต่เป็นการตายที่เกิดจากสาเหตุภายนอก ประมาทหนึ่งในสามของการตายจากสาเหตุภายนอกเนื่องมาจากอุบัติเหตุการจราจรทางบก สาเหตุภายนอกอื่น ๆ ก็เช่น การฆ่าตัวตาย การฆาตกรรม การจมน้ำตาย เป็นต้น

ลดการตายเพื่อให้อายุขัยเฉลี่ยสูงขึ้น

แม้ในปัจจุบัน อายุขัยเฉลี่ยของคนไทยจะสูงขึ้นจนถึง 70 ปีแล้ว แต่การพัฒนาเพื่อชีวิตประชากรยืนยาวขึ้นย่อมเป็นสิ่งที่ปรารถนา สมมุติว่าเราตั้งเป้าหมายที่จะทำให้ประชากรไทยมีอายุขัยเฉลี่ยยืนยาวขึ้นถึง 82 ปี เราจะต้อง

ลดการตายของคน เพื่อให้คนที่เกิดมา 100 คน ตายไปเมื่ออายุต่างๆ ดังนี้

- ลดการตายในวัยทารกและเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) จาก 3 คน ในปัจจุบันให้เหลือ 5 คน ซึ่งจะทำให้อายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอีก 2 ปี
- ลดการตายในวัย 15 - 59 ปี จาก 18 คนในปัจจุบันให้เหลือ 6 คน ซึ่งจะทำให้อายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอีก 6 ปี
- ลดการตายในวัย 60 - 79 ปี จาก 38 คนในปัจจุบันให้เหลือ 25 คน ซึ่งจะทำให้อายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี
- การตายของคนที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป ซึ่งปัจจุบันมี 41 คน จะเพิ่มเป็น 78 คน ซึ่งจะทำให้อายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอีก 1 ปี

ในอนาคตคนไทยจะตายมากขึ้นแต่เป็นการตายเมื่อถึงวัยอันสมควร หรือเมื่อหมดอายุขัยแล้ว ไม่ใช่ตายตั้งแต่เพิ่งเกิดตายตั้งแต่ยังเด็ก หรือตายตั้งแต่ยังเป็นหนุ่มเป็นสาว และไม่ใช่ว่าตายด้วยสาเหตุง่าย ๆ เช่น อุบัติเหตุการจราจร เป็นเอดส์ ฆาตกรรม หรือถูกลูกหลงจากการทะเลาะเบาะแว้งกันของวัยรุ่น เช่นทุกวันนี้

